

Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry

VELKAOPAS

Neuvoa ja apua raha-asioiden hoitoon

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

SISÄLLYS

Velka pitää maksaa	3
Mitä velka on?	3
Sopimuksen kesto	4
Kulututtajaluotot	5
Pikavipit	6
Osa- ja erämaksu	6
Luottokortti	7
Asuntolaina	8
Takaus	9
Elatusvelvollisuus	11
Velkojen maksaminen ja perintä	12
Velan vanhentuminen	12
Viivästyskorko	14
Vuokranmaksun viivästyminen	15
Missä järjestyksessä laskut	
kannattaa maksaa?	15
Perintä ennen oikeudellisia toimia	16
Suoraan ulosmitattavissa olevat velat	17
Velan oikeudellinen perintä	18
Maksuhäiriömerkintä ja sen vaikutukset	20
Mikä on luottotieto	22
Veloista selviytyminen	23
Vapaaehtoiset järjestelyt	24
Velkajärjestely	26
Testaa taloutesi tilanne	29

ISBN 978-952-9787-57-9 (nid.)

ISBN 978-952-9787-58-6 (pdf)

2. päivitetty versio

Lainsäädännön osalta on otettu huomioon
lokakuun 2017 loppuun mennessä tapahtuneet
ja tiedossa olevat tulevat lainmuutokset.

**Kuluttajaliitto –
Konsumentförbundet ry on
kuluttajien etujärjestö, joka
neuvoo kuluttajia ja jakaa
tietoa. Kuluttajaliitto on
riippumaton ja kaikille avoin
kansalaisjärjestö. Voit liittyä
Kuluttajaliiton jäseneksi liiton
verkkosivuilla tai ottamalla
yhteyttä liiton toimistoon.**

Velkaoppaan päivittämisen on mahdollistanut
Kuluttajaosuustoiminnan säätiöltä
saatu avustus.

VELKA PITÄÄ MAKSAA

Velka pitää maksaa riippumatta millä tavoin se on syntynyt. Jos velkaa ei maksa ajoissa, se peritään tarvittaessa pakolla. Velan perimisestä aiheutuu kuluja. Erityisesti sopimukseen perustuvissa veloissa kulut voivat olla suuret, varsinkin pienissä veloissa jopa suuremmat kuin itse velka. Nämä kulut tulevat velallisen maksettaviksi.

MITÄ VELKA ON?

Velka voi syntyä monella tavalla. Tavallisin tapa velan syntymiselle on sopimus. Sopimuksen ohella velka voi perustua myös vahingonkorvaus-, vero- tai elatusvelvollisuuteen.

Sopimukseen tai vahingonkorvaukseen perustuva velkaantuminen vaatii ihmisen omia toimia. Muiden toiminnan perusteella ei voi velkaantua. Poikkeuksena on kuitenkin esimerkiksi toisen aviopuolison perheen elatukseen ottama velka, josta myös toinen puoliso on vastuussa.

Tavallisin tapa velkaantua on sopimus. Lainojen ja muiden luottojen – esimerkiksi asuntolainojen tai pikavippien – lisäksi myös monet muut sopimukset ovat velan ottoa. Tällaisia ovat esimerkiksi:

- erä- ja osamaksukauppa
- asunnon vuokraaminen
- internet-yhteyden hankkiminen
- sähkösopimus

Kaikkia sopimuksia, joissa sitoudutaan myöhemmin tapahtuviin maksuihin, voidaan pitää velkaantumisenä.

Sopimus on sitova riippumatta siitä, tehdäänkö se kirjallisena vai suullisena. Joissakin sopimuksissa on kuitenkin erilaisia muotomääräyksiä (esimerkiksi sopimus pitää tehdä kirjallisena) ja monesti muotomääräysten vastainen sopimus ei ole sitova.

Sopimuksen ohella velka voi syntyä vahingonkorvausvelvollisuuden perusteella. Vahingonkorvausvelvollisuus voi perustua joko sopimusrikkomukseen tai tuottamukseen eli siihen, että aiheutamme vahinkoa ulkopuoliselle tahallisella tai huolimattomalla teolla tai laiminlyönnillä.

SOPIMUKSEN KESTO

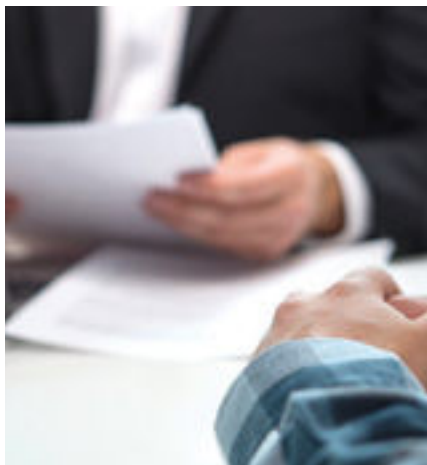
Sopimukset voidaan jakaa kerta- ja kesto-sopimuksiin. Kertasopimus on lyhytaikainen sopimus jossa osapuolet täyttävät velvoitteensa yhdellä kertaa, jonka jälkeen sopimussuhde heidän välillään lakkaa. Tyypillinen kertasopimus on tavarankäteiskauppa: ostaja saa tavarankäteen, kun maksaa kauppahinnan. Kestosopimuksissa osapuolten välille muodostuu pidempiaikainen sopimussuhde, jossa osapuolet ovat velvollisia jatkuvasti täyttämään sopimusvelvoitteensa. Tyypillinen kesto-sopimus on asunnon vuokraaminen: vuokranantajalla on velvollisuus pitää asunto vuokralaisen käytössä ja vuokralaisella on velvollisuus maksaa vuokraa.

Kestopopimus voi olla toistaiseksi voimassa-oleva tai määräaikainen. Toistaiseksi voimassa-olevasta sopimuksesta pääsee eroon irtisa-

Määräaikaa koskeva ehto on sopimuksen osapuolia sitova.

nomalla sen. Määräaikainen sopimus päättyy määräajan kuluttua loppuun. Sopimuksen määräaikaa koskeva ehto on sopimuksen osapuolia sitova. Sopimussuhteesta ei välttämättä pääse eroon ilman toisen osapuolen suostumusta, vaikka olosuhteet olisivat muuttuneet sopimuksen tekemisen jälkeen esimerkiksi työttömyyden, sairauden tai avioeron vuoksi. Joistakin sopimustyypeissä, esimerkiksi asunnon vuokrasopimuksista ja matkapuhelinten kytkeykauppasopimuksista, on lainsäädäntöä, joka mahdollistaa sopimuksen irtisanomisen olosuhteiden muuttuessa.

Sopimus voi päättyä myös purkamalla. Purkaminen perustuu toisen osapuolen vaka-vaan sopimusrikkomukseen. Sekä toistaiseksi voimassaoleva että määräaikainen sopimus voidaan purkaa.

KULUTTAJALUOTOT

Jos ostajalla ei ole mahdollisuutta maksaa haluamaansa tavaraa tai palvelua heti eikä hänellä ole halua tai mahdollisuutta (esimerkiksi tavara tarvitaan heti) säästää etukäteen, tavarankäteen tai palvelun hankkimisen voi rahoittaa luotolla. Luottoja, joita elinkei-nonharjoittaja myöntää kuluttajalle lainana tai maksunlykkäyksenä, kutsutaan kuluttajaluotoiksi.

Kuluttajaluottoja on monenlaisia. Kuluttajaluottoina pidetään esimerkiksi:

- pankkilainoja
- osamaksukauppa
- tili- ja luottokorttiluottoja.

Kuluttajaluotot jaetaan kerta- ja tililuottoihin. Tililuotto on luottokortin avulla tai muulla tavoin käytettävä jatkuva kuluttajaluotto. Luoton määrä vaihtelee sen mukaan, miten luottoa käytetään. Muut kuluttajaluotot kuin tililuotot ovat kertaluottoja.

Kuluttajaluottojen korot ja muut maksut vaihtelevat luottotyyteittäin. Koron suuruuteen vaikuttaa monta asiaa. Vakuudellisten luottojen korot ovat pienemmät kuin vakuudettomien, lyhyissä tai pienissä luotoissa kulujen osuus lainasta on suurempi kuin pitkissä tai suurissa luotoissa. Luottojen hinnan vertailua helpottaa se, että luoton tarjoajilla on velvollisuus ilmoittaa luoton todellinen vuosikorko sekä luottoja markkinoitaessa että luottosopimuksessa. Todellisella vuosikorolla tarkoitetaan korkoprosenttia, jossa luoton

varsinaisen korkoprosentin lisäksi otetaan huomioon muut luottokustannukset (esim. tilinavausmaksu, osamaksulisä, tilinhoito- ja käsittelymaksut) sekä lyhennysaika-tili.

Kuluttajaluottoa koskeva sopimus on tehtävä kirjallisesti. Sopimuksessa on mainittava ainakin seuraavat asiat:

- luoton määrä tai mahdollinen luottoraja
- luoton korko, luoton käyttämiseen ja myöntämiseen liittyvät maksut sekä muut mahdolliset luottokustannukset
- luoton erääntymisaika, mahdollisten maksuerien suuruus ja takaisinmaksupäivät sekä muut takaisinmaksuehdot
- luottohinta
- sopimuksen muut ehdot
- todellinen vuosikorko.

Kuluttajaluottoa koskevassa sopimuksessa on usein sovittu, että luotonantajalla on oikeus eräännyttää koko jäljellä oleva luotto maksettavaksi kerralla, jos lainan maksuerän maksaminen viivästyy. Tällöin lainanottajalla on velvollisuus maksaa laina takaisin yhdellä kerralla.

Eräännyttämisen edellytykset:

- lainan maksu on myöhässä vähintään kuukauden
- kertaluottoissa lisäksi:
- viivästynyt määrä vähintään kymmenen prosenttia luoton alkuperäisestä määrästä tai
- viivästynyt määrä vähintään viisi prosenttia

luoton alkuperäisestä määrästä, jos myöhässä enemmän kuin yksi maksuerä.

Jos viivästyminen johtuu kuluttajan sairaudesta, työttömyydestä tai vastaavanlaisesta syystä, ei lainanantajalla ole oikeutta eräännyttää lainaa. Kuitenkin silloin, kun eräännyttämisen kieltäminen olisi kohtuutonta luotonantajaa kohtaan (esimerkiksi lainan maksu on useita kuukausia myöhässä), on luotonantajalla oikeus eräännyttää laina.

Pikavipit

Pikavipillä tarkoitetaan nopeasti saatavaa, vakuudetonta lainaa. Lainaa haetaan tavallisesti joko tekstiviestillä tai internetin välityksellä ja lainasumma on pankkitilillä jopa muutaman minuutin kuluessa lainahakemuksen jättämisestä.

Kuluttajansuojalain mukaan alle 2 000 euron lainojen todelliselle vuosikorolle on asetettu katto. Katto on tällä hetkellä 50 %. Muihin luottoihin verrattuna pikavippien korot ovat olleet suuria.

Lisäksi edellytetään kuluttajan luottokelpoisuuden riittävää arviointia. Myöskin lisämaksullisen tekstiviestipalvelun käyttö on kielletty kaikessa luottosuhteeseen liittyvässä asioinnissa.

Osa pikaluottoyhtiöistä pyrkii kiertämään korkokattoja uusilla lainatuotteilla, joissa asiakkaalle myönnetään yli 2 000 euron laina, jonka voi nostaa myös pienemmissä osissa. Tällöin lainasumma voi jäädä alemmaksi jo todellinen vuosikorko nousta satoihin prosentteihin.

Osa- ja erämaksu

Osamaksu on tavarankustannuksen maksutapa, jossa tavarankustannus maksetaan useissa erissä. Ostaja saa tavarankustannuksen lopullisesti omistukseensa, kun on maksanut koko kauppahinnan. Ennen sitä tavarankustannuksen omistusoikeus on myyjällä taikka myyjällä tai kaupan rahoittajalla on oikeus ottaa tavara takaisin, jos sitä ei makseta.

Osamaksu on luottokauppaa ja yleensä osamaksulla ostettaessa tavara on kalliimpi kuin käteisellä ostettaessa. Osamaksukauppassakin on kerrottava luoton todellinen vuosikorko.

Osamaksukauppaa koskeva sopimus on tehtävä työ- ja elinkeinoministeriön vahvistamalle lomakkeelle. Jos sopimus on tehty asianmukaisesti, myyjä voi kääntyä suoraan ulosottomiehen puoleen saadaakseen myydyt esineet haltuunsa, jos ostajan maksut ovat myöhässä – takaisinotto ei vaadi oikeudenkäyntiä. Edellytykset takaisinotolle ovat samat kuin koko luoton eräännyttämiselle. Jos luotonantaja ottaa tavarankustannuksen haltuunsa, on tehtävä tilitys ja jos tavarankustannuksen arvo on suurempi kuin maksamatta oleva kauppahinta, erääntyvien erien korot ja takaisinotosta aiheutuvat kustannukset, erotus on maksettava ostajalle.

Tavara voidaan maksaa osissa myös muun kuin varsinaisen osamaksusopimuksen perusteella. Tällaista maksutapaa kutsutaan usein erämaksuksi. Erämaksussa omistusoikeus siirtyy ostajalle heti eikä myyjällä ole takaisinotto-oikeutta. Syntyvä velkasuhde on normaali velka, joka pitää periä samalla tavalla kuin muutkin normaalit velat.

Luottokortti

Luottokortti on kortti, jolla käyttäjä saa luottoyhtiöltä ostoksien tekemistä varten luottoa. Luottoyhtiöt saavat tuloja korttien käyttömaksuista, luottojen korosta sekä pienestä kauppiaan maksamasta provisiosta jokaisesta ostotapahtumasta.

Luottokortit jaetaan maksuaikakortteihin ja varsinaisiin luottokortteihin. Maksuaikakortissa koko luoton saldo on maksettava kerralla eräpäivänä, varsinaisessa kortissa saldo voidaan maksaa pidemmän ajan kuluessa. Maksuaikakortilla maksettaessa ei peritä erillistä korkoa, kun taas varsinaisella luottokortilla maksettaessa velasta peritään korkoa. Korteista maksetaan vuotuista käyttömaksua, usein korkoa ei kuitenkaan tarvitse maksaa, jos käytetään kortin maksuaikamaksua ja koko saldo maksetaan eräpäivään mennessä.

Pankki- ja luottokorttia pitää säilyttää huolellisesti. Jos kortti häviää tai varastetaan, katoamisilmoitus pitää tehdä pankille tai luottoyhtiölle heti. Vastuu luvattomasti tehdyistä ostoksista päättyy aina katoamisilmoitukseen.

Vastuuseen korttivarkauden ja ilmoituksen välisenä aikana tehdyistä ostoksista vaikuttaa vielä se, onko korttia säilytetty riittävän huolellisesti, onko katoamisilmoitus tehty riittävän ripeästi ja onko myyjäliike riittävästi tarkistanut ostajan henkilöllisyyden. Jos kortinhaltija on toiminut huolellisesti, hän ei ole vastuussa lainkaan. Jos hän on toiminut huolimattomasti, vastuu on enintään 50 euroa, paitsi

jos huolimattomuus on ollut törkeää: tällöin vastuulla ei ole ylärajaa.

Jos tavara tai palvelu on maksettu luottokortilla, luottoyhtiö on vastuussa myyjän sopimusrikkomuksen aiheuttamista vahingoista. Tämän vuoksi luottokortti on turvallisinta tapa maksaa silloin, kun myyjä vaatii maksua etukäteen, esimerkiksi ostettaessa lentolippuja tai ulkomaisesta verkkokaupasta.

ASUNTOLAINA

Oman asunnon hankkiminen on yleensä ihmisen suurin elämänsä aikana tekemä hankinta. Yleensä asunnon hankkimista varten joudutaan ottamaan lainaa. Asuntolainan hoitaminen sitoo suuren osan perheen tuloista jopa vuosikymmeniksi. Asuntolainaa hankittaessa on tärkeää huolehtia maksukyvyn riittävydestä. Taloudessa pitäisi olla sen verran joustovaraa, että maksukyky riittää esimerkiksi korkojen noustessa tai perheen kasvaessa.

Keskeinen vakuus asuntolainaa otettaessa on itse asunto. Asunnon vakuusarvo on yleensä enintään 70–75 prosenttia asunnon arvosta. Jos lainaa tarvitsee enemmän, asun-

non hankintaan voi saada valtion tai pankin myöntämän takauksen. Takausta on maksullinen. Vakuutena voidaan käyttää myös muuta omaisuutta, esimerkiksi talletuksia tai arvopapereita. Myös muiden henkilöiden, kuten vanhempien, antamaa takausta tai panttia voidaan käyttää lisävakuutena.

Yllättävien tilanteiden varalta voi ottaa lainaturvavakuutuksen. Vakuutus turvaa yleensä maksamatta olevan lainamäärän tai korot, jos lainanottaja kuolee tai tulee työkyvyttömäksi. Lainaturva voi myös antaa turvaa työttömyyden tai vakavan sairauden varalta. Lainaturva on sitä kalliimpi, mitä kattavampi se on. Lainaturvan ohella itse asunto kannattaa vakuuttaa riittävästi. Asunnon tuhoutuminen esimerkiksi tulipalossa ei poista velvollisuutta maksaa laina takaisin.

Asunnon hankkiminen panee talouden usein tiukalle eikä yllätyksiin ole varaa. Asunnon hankinnassa kannattaakin olla huolellinen. Ostettavan asunnon virhe, esimerkiksi homevaurio, saattaa tulla kalliiksi. Vaikka ostajalta voikin saada korvauksia, korvauksien saaminen voi kestää kauan. Samoin esimerkiksi asunto-osaakeyhtiön putkiremontti ja sen rahoittaminen voi aiheuttaa yllättäviä lisäkuluja. Kannattaakin tutustua tarkasti ostettavan asunnon kuntoon ja sitä koskeviin asiakirjoihin, jotta välttyisi omalle taloudelle tuhoisilta yllätyksiltä. Asuntoa vaihdettaessa riski on suurempi, koska ostettavan asunnon virheiden lisäksi myös myytävän asunnon viat voivat aiheuttaa ongelmia.

TAKAUS

Takauksessa takaaja ottaa vastuun toisen ottaman velan maksamisesta. Jos velallinen ei pysty maksamaan velkaansa, velka voidaan periä takaajalta. Takausta voi olla joko omavelkainen tai toissijainen. Omavelkainen takaus on ankarin takauksen muoto, siinä velkoja voi periä velan takaajalta heti sen eräännyttyä. Toissijaisessa takauksessa velka voidaan periä takaajalta vasta, kun velallinen on osoitettu maksukyvyttömäksi viranomaistoimin.

Yleensä yksityishenkilöiden antamat takaukset ovat erityistakauksia eli takaus koskee vain sitoumuksessa annettua luottoa. Yleistakaus koskee kaikkia velallisen takauksen voimassaoloaikana ottamia luottoja. Täytetakauksessa velan vakuutena on olemassa pantti ja takaajalta velka voidaan periä vasta sen jälkeen, kun velkoja on realisoitu pantin ja pantti ei ole kattanut jäljellä olevaa velkaa. Asuntolainoissa takaus on aina täytetakaus.

Jos velalla on useita takaajia, velkoja voi periä koko velan määrän keneltä tahansa takaajista, jos takaajan vastuulle ole sovittu ylärajaa. Velan maksaneella takaajalla on oikeus periä muilta takaajilta näiden osuuden velasta. Jos takaaja joutuu maksamaan velan, hänellä on oikeus vaatia maksamaansa velkaa maksun laiminlyönteeltä velalliselta.

Takauksen sijasta toisen velasta voidaan antaa pantiksi omaisuutta, esimerkiksi osakkeita tai kiinnitys kiinteistöön. Tällaiseen vierasvelkapanttaukseen tulee suhtautua kuten takaukseen.

Takausta ei ole milloinkaan pelkkä muodollisuus, vaan siinä on aina riski, että takaaja joutuu maksamaan velan.

Takausta ei ole milloinkaan pelkkä muodollisuus, vaan siinä on aina riski, että takaaja joutuu maksamaan velan. Takaukseen tulisi suhtautua samalla tavalla kuin velan ottamiseen. Takaustavastuun määrä tulisi rajoittaa sellaiseksi, että siitä selviytyy silloinkin, kun joutuu maksamaan velan. Jos taattava velka on suuri, kannattaa käyttää useampia takaajia ja rajata jokaisen vastuu maksukyvyn mukaan. Omavelkaiseen takaukseen ryhtymistä kannattaa harkita tarkkaan ja pyrkiä toissijaiseen takaukseen. On myös selvitettävä tarkkaan, mihin sitoutuu ja jos ei ymmärrä kaikkea, ei takaajaksi tule ryhtyä. Erittäin tärkeää on varmistua velallisen maksukyvyistä ja esimerkiksi tarkistaa hänen luottotietonsa. Milloinkaan ei ole pakko ryhtyä takaajaksi.

Vahingonkorvaus ja kauppahinnan palautus

Velvollisuus maksaa vahingonkorvausta voi perustua joko sopimusrikkomukseen tai tuottamukseen. Tuottamusvastuu tarkoittaa sitä, että sopimussuhteen ulkopuolella aiheuttaa vahinkoa tahallisesti tai toimimalla huolimattomasti. Vahinkoa kärsineen on pääsääntöisesti osoitettava vahingon aiheuttajan toimineen tahallisesti tai huolimattomasti. Vahingonkorvausta voidaan sovittelalla, ei kuitenkaan silloin jos vahinko on aiheutettu tahallisella rikoksella. Vahingonkorvausvastuulta voi välttyä toimimalla aina huolellisesti, siten että vahinkoa ei synny.

Sopimusvastuussa velvollisuus maksaa vahingonkorvausta syntyy, jos sopimusrikkomus on aiheuttanut taloudellista vahinkoa. Tavallisesti vahingon aiheuttajan on osoitettava toimineensa huolellisesti, jotta hän ei joutuisi maksamaan vahingonkorvausta. Joissakin tapauksissa edes huolellinen toiminta ei vapauta vahingonkorvausvastuusta.

Vahingonkorvauksen ohella sopimusrikkomuksista voi seurata myydyin tavarain tai asunnon hinnan alennus, jolloin myyjä joutuu palauttamaan osan kauppahinnasta ostajalle. Vakavasta sopimusrikkomuksesta seurauksena voi olla myös kaupan purku, jolloin myyjä joutuu palauttamaan koko kauppahinnan – hän saa takaisin myymänsä tavarain tai asunnon. Hinnanalennus ja kaupan purku eivät edellytä myyjän toimineen huolimattomasti.

Myytäessä tavaraa tai asuntoa kannattaa avoimesti kertoa kaikista tavarain tai asunnon ominaisuuksista – myös vioista.

Riski sopimukseen perustuvasta vahingonkorvausvastuusta on erityisesti myytäessä tavaraa tai asuntoa. Erityisesti asunnon myynnissä vastuut saattavat olla suuria. Myytäessä tavaraa tai asuntoa kannattaa avoimesti kertoa kaikista tavarain tai asunnon ominaisuuksista – myös vioista. Jos jättää kertomatta vioista tai antaa tarkoituksella vääriä tietoja, riski joutua maksamaan vahingonkorvausta tai palauttamaan kauppahinnan osittain tai kokonaan on suuri. Erityisesti tilanteessa, jossa on vaihtamassa asuntoa, tämä voi olla omalle taloudelle tuhoisaa ja johtaa ylivelkaantumiseen.

ELATUSVELVOLLISUUS

Lapsen vanhemmat ovat velvollisia huolehtimaan lapsen elatuksesta. Silloin kun vanhemmat asuvat yhdessä lapsen kanssa, elatusvelvollisuus hoituu osana perheen muuta elatusta. Silloin kun toinen vanhemmista ei asu lapsen kanssa, on hän velvollinen maksamaan elatusapua. Tällainen tilanne voi johtua joko avioerosta tai siitä, että takia että lapsi on syntynyt avio- tai avoliiton ulkopuolella.

Elatusavulla tarkoitetaan sitä rahasuoritusta, jolla lapsen vanhempi osallistuu lapsen elatuksesta aiheutuviin kustannuksiin elatusvelvollisuutensa nojalla. Elatusapua maksetaan kunnes lapsi on täyttänyt 18 vuotta. Tämän jälkeen lapsella voi olla oikeus saada avustusta koulutuksesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Koulutusavustus kattaa opiskelusta aiheutuneiden menojen lisäksi lapsen elinkustannukset. Elatusavusta voidaan joko tehdä sopimus vanhempien kesken tai tuomioistuimien voimalla määrätä elatusavusta tuomiolla.

Elatussopimus tehdään kirjallisesti. Siinä sovitaan elatusavun maksuvelvollisuuden alkamis- ja loppumisaikakohdasta, elatusavun suuruudesta, kenelle elatusapu maksetaan ja milloin maksuerät erääntyvät. Elatussopimus tulee vahvistaa lapsen huoltajan kotikunnan sosiaalilautakunnassa. Vahvistettu sopimus on ulosottokelpoinen ilman tuomioistuimen tuomiota.

Jos elatusavusta ei päästä sopimukseen, asiasta päättää tuomioistuin. Elatusmaksun suuruutta määriteltäessä otetaan huomioon elatusvelvollisen tulot ja varallisuus sekä muut elatuskykyyn vaikuttavat asiat.

Elatusapu on sidottu elinkustannusindeksiin

Elatusapua voidaan muuttaa jos olosuhteet muuttuneet. Jos vanhemmat eivät pääse muutoksesta sopimukseen, elatusavun muuttamista voidaan hakea tuomioistuimelta. Tuomioistuimessa muutos vaatii olosuhteiden oleellista muuttumista, esimerkiksi elatusvelvollisen pitkäaikaista työttömyyttä. Tuomioistuimessa osapuolet vastaavat omista kuluistaan, joten silloinkin kun elatusapua ei muuteta ei joudu maksamaan vastapuolen kuluja.

Jos elatusvelvollinen ei maksa elatusapua, Kansaneläkelaitos maksaa lapsen kanssa eläville vanhemmalle elatustukea. Kansaneläkelaitoksella on oikeus periä maksamansa elatusvelvolliselta. Kansaneläkelaitos voi jättää elatusvelvolliselta. Kansaneläkelaitos voi jättää elatusvelvolliselta. Maksuvapauden edellytyksenä on, että maksun laiminlyönnin syynä on ollut esimerkiksi työttömyys tai sairaus ja tulot ovat olleet enintään 1 000 euroa kuukaudessa. Maksuvapautusta ei myönnetä normaalisti takautuvasti vuotta pidemmältä ajalta ennen vapautuksen hakemista.

Elatusapusaata vanhennee viidessä vuodessa elatusmaksuerän erääntymistä seuranneen vuoden alusta. Jos Kansaneläkelaitoksella on oikeus periä maksamansa elatusvelvollisuudelta, tämä saatava vanhennee viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta kun elatusapu, jonka maksamisen laiminlyönnin vuoksi elatustukea on maksettu, on erääntynyt.

VELKOJEN MAKSAMINEN JA PERINTÄ

Laskut kannattaa maksaa ajoissa. Maksun myöhästyminen aiheuttaa lisäkuluja, jotka kasvavat koko ajan ja voivat nousta hyvinkin suuriksi. Laskun loppusumma kasvaa koko ajan, kunnes se maksetaan.

Kulut kertyvät seuraavassa järjestyksessä

1. viivästyskorko
2. viivästys- tai muistutusmaksut velkojalle
3. perintätoimiston perintäkulut
4. tuomioistuimen käsittelymaksut
5. velkojan oikeudenkäyntikulut
6. ulosottomaksut

Jos lasku myöhästyy merkittäväksi, seurauksena on myös maksuhäiriömerkintä luottotietoihin. Maksuhäiriömerkintä haittaa elämää monella tavalla, esimerkiksi matkapuhelinliittymän, internet-yhteyden tai vuokra-asunnon hankkiminen on vaikeaa. Maksuhäiriömerkintä saattaa estää myös työpaikan saannin.

Jos ei ole varaa maksaa velkaa eräpäivänä tai välittömästi sen jälkeen, kannattaa ottaa yhteyttä velkojaan ja pyytää maksuaikaa tai sopia maksuaikataulusta. Velkojalle kannattaa kertoa, jos velan maksamisen viivästyminen elämäntilanteen muuttumiseen liittyviä syitä (sairastumien, työttömyys, avioero tms). Tällä tavoin pystyy välttämään enimmäkseen lisäkulut ja muut haitalliset seuraukset.

Velkojen kanssa on mahdollista neuvotella koko perinnän ajan. Neuvotella voi ja yleensä se kannattaa senkin jälkeen kun asia on siirtynyt perintätoimistolle, tuomioistuimeen tai ulosottoon.

Jos ei ole varaa maksaa velkaa eräpäivänä tai välittömästi sen jälkeen, kannattaa ottaa yhteyttä velkojaan.

Velan vanhentuminen

Velat eivät ole voimassa ikuisesti, vaan niille on säädetty vanhentumisaika. Vanhentumisaika on kolme vuotta, mutta se voidaan katkaista, jolloin alkaa uusi vanhentumisaika. Lopullisesti velka vanhenee 15 vuodessa tuomiosta tai muun ulosottoperusteen syntymisestä. Jos velkoja on yksityishenkilö tai kyseessä on rikokseen perustuva korvaus- saatava ja tekijä on tuomittu vankeuteen tai yhdyskuntapalveluun, vanhentumisaika on 20 vuotta. Sopimukseen perustuva velka vanhenee lopullisesti 20 vuodessa tai jos velkojana on yksityishenkilö 25 vuodessa, vaikka sille ei olisikaan haettu tuomiota.

Jos velan maksulle on määrätty eräpäivä, kolmen vuoden vanhentumisaika alkaa siitä. Jos eräpäivää ei ole määrätty, velka alkaa vanhentua siitä, kun sopimuksen toinen osapuoli on täyttänyt oman velvollisuutensa, esimerkiksi myyjä luovuttanut tavaran ostajalle. Sopimusrikkomuksessa vanhentuminen alkaa siitä, kun vahingonkärsijä on havainnut tai hänen olisi pitänyt havaita vahinko. Jos velka johtuu rikoksesta, velka ei kuitenkaan

ESIMERKKI

Velan perinnän eteneminen sekä velkasumman kasvu ja muut seuraamukset 60 €:n matkapuhelinlaskussa (1.7.2014 tilanteen mukaan)

			0 €	100 €	200 €	300 €
Alkuperäinen lasku	≤ 14 vrk	60 €				
1. Maksumuistutus	≤ 14 vrk	maksumuistutus 5 € viivästyskorko 0,17 € yhteensä 65,17 €				
2. Maksumuistutus	≤ 14 vrk	maksumuistutus 5 € viivästyskorko 0,19 € yhteensä 70,36 €				
1. Maksuvaatimus	≤ 14 vrk	maksuvaatimus 14 € viivästyskorko 0,20 € yhteensä 84,56 €				
2. Maksuvaatimus	≤ 14 vrk	maksuvaatimus 7 € viivästyskorko 0,24 € yhteensä 91,80 €				
Haastehakemus	≤ 14 vrk	oikeudenkäyntikulut 110 € viivästyskorko 0,26 € yhteensä 202,06 €				
Haaste	≤ 7 vrk	viivästyskorko 0,29 € yhteensä 202,35 €				
Velallinen ei reagoi	≤ 21 vrk	viivästyskorko 0,87 € yhteensä 203,22 €				
Yksipuolinen tuomio	≤ 7 vrk	viivästyskorko 0,58 € yhteensä 203,85 €				
Ulosotto	≤ 30 vrk	ulosottomaksu 27 € viivästyskorko 1,24 € yhteensä 232,09 €				

vanhene niin kauan kuin rikoksesta voidaan nostaa syyte, tällöin vanhentumisaika voi olla jopa 20 vuotta tai joissakin tapauksissa velka ei vanhene koskaan.

Velan vanhentuminen voidaan katkaista joko vapaamuotoisesti (sopimalla velan maksujärjestelyistä, velallisen maksaessa osan velasta tai korkoa velalle tai velkojan muuttuessa velallista velasta) tai oikeudellisesti (vaatimalla velan maksua tuomioistuimessa tai

muussa viranomaisessa, ilmoittamalla velka velkajärjestelyssä tai konkurssissa taikka käynnistämällä ulosottomenettely). Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa uusi kolmen vuoden vanhentumisaika, oikeuden antamasta tuomiosta vanhentumisaika on kuitenkin viisi vuotta.

Elatusapusaatavan sekä julkisyhteisöjen perimien velkojen vanhentumisesta on säädetty erikseen.

VIIVÄSTYSKORKO

Jos laskun tai muun velan maksu myöhästyy, on maksettava viivästyskorkoa. Jos maksulle on määrätty eräpäivä, velvollisuus maksaa viivästyskorkoa alkaa eräpäivästä. Jos eräpäivää ei ole määrätty, viivästyskorkon maksuvelvollisuus alkaa kuukauden kuluttua laskun lähettämisestä.

Viivästyskorko on suuruudeltaan 7 % korkeampi kuin Suomen Pankin ilmoittama viitekorko. Se on vuosien aikana vaihdellut 7 ja 13 %:n välillä ja on tällä hetkellä (1.7–31.12.2017) 7 %. Viivästyskorko voi olla laissa määrättyä suurempi, jos sopimuksessa velalle ennen eräpäivää maksettava normaali korko on viivästyskorkoa korkeampi. Tällöin viivästyskorko määräytyy samoilla perusteilla kuin ennen eräpäivää. Velvollisuus maksaa lakisäänteistä viivästyskorkoa korkeampaa korkoa rajoittuu 180 vuorokauteen velan erääntymisestä. Tämän jälkeen maksetaan lain mukaista viiväs-

tyskorkoa.

Viivästyskorkoa ei saa sopia laissa määrättyä suuremmaksi, jos kyseessä on kuluttajaluotto, esimerkiksi osamaksusopimus tai kulutushyödykettä koskeva sopimus. Viivästyskorko ei saa olla lain määräämää korkeampi myöskään sellaisessa sopimuksessa, jolla vuokrataan tai ostetaan asunto itselle tai perheenjäsenelle.

Viivästyskorkoa ei saa sopia laissa määrättyä suuremmaksi, jos kyseessä on kuluttajaluotto.

VUOKRAN MAKSUN VIIVÄSTYMINEN

oman asunnon vuokra kannattaa maksaa ajoissa tai jos on ongelmia maksussa, ottaa nopeasti yhteyttä vuokranantajaan ja sopia maksusta. Vuokran maksun laiminlyönti on peruste purkaa vuokrasopimus. Jo kahden tai kolmen kuukauden vuokrarästit riittävät sopimuksen purkuun. Kun vuokrasopimus puretaan, vuokrasuhde päättyy välittömästi ja vuokralaisen pitää muuttaa heti. Jos vuokralainen ei muuta välittömästi, vuokranantaja voi hakea

käräjäoikeudelta häätötuomiota. Tarvittaessa ulosottomies panee häätötuomion täytäntöön ja tyhjentää asunnon sekä vuokralaisista että kalusteista.

Käytännössä osa vuokranantajista purkaa vuokrasopimuksen jo kahden kuukauden vuokrarästeistä ja hakee häätöä välittömästi.

Häätötuomiosta tulee merkintä luottotietoihin. Vuokranmaksun viivästystä ja häätöä koskeva maksuhäiriömerkintä vaikeuttaa merkittävästi uuden asunnon vuokraamista.

MISSÄ JÄRJESTYKSESSÄ LASKUT KANNATTAA MAKSAA?

Jos rahat eivät riitä ja kaikkia laskuja ei pysty maksamaan eräpäivänä, kannattaa laskut laittaa tärkeysjärjestykseen. Ensisijaisesti on huolehdittava välttämättömistä menoista ja sellaisista laskuista joiden maksamatta jättäminen vaikeuttaa merkittävästi elämää:

1. Asuminen (vuokra, sähkö, vesi)
2. Muut välttämättömät menot (ruoka, puhelin, lääkkeet, päivahoito, vakuutukset)*
3. Lopuksi muut laskut.

Pienet laskut ja velat kannattaa hoitaa ennen suuria, koska perinnässä niistä aiheutuu suhteellisesti enemmän lisäkustannuksia. Kalliit luotot kannattaa lyhentää ennen halvempia.

PERINTÄ ENNEN OIKEUDELLISIA TOIMIA

Viivästyneen velan perintä aloitetaan maksumuistutuksella. Maksumuistutuksen lähettää tavallisesti velkoja itse.

Maksumuistutuksesta saa vaatia velalliselta maksua vain, jos se on lähetetty vähintään 14 päivää eräpäivän jälkeen. Maksumuistutuksesta saa vaatia enintään 5 euron maksua. Uudelta maksumuistutuksesta saa vaatia maksua vasta, jos se on lähetetty aikaisintaan 14 päivän kuluessa edellisestä maksumuistutuksesta.

Jos velallinen ei maksa velkaa, velkoja voi viedä asian perintätoimiston hoidettavaksi. Perintätoimisto lähettää velalliselle kirjallisen maksuvaatimuksen, josta aiheutuu velalliselle kuluja. Maksuvaatimuksessa on mainittava ainakin:

- velkojan sekä perintätoimiston nimi ja osoite
- saatavan peruste (lasku tai sopimus, johon velka perustuu)
- saatavan pääoma, korko, viivästyskorko ja perintäkulut eriteltyinä sekä vaadittu kokonaissumma

- kenelle, miten ja milloin saatava on maksettava
- tieto mahdollisuudesta esittää huomautuksia velan määrästä tai perusteista sekä kenelle ja missä ajassa huomautukset on esitettävä

Maksuvaatimuksesta voi vaatia velalliselta maksua vain, jos edellisestä maksuvaatimuksesta tai maksumuistutuksesta on kulunut vähintään 14 päivää. Lain mukaan normaalisti voidaan lähettää enintään kaksi maksuvaatimusta. Maksuvaatimuksesta voidaan vaatia korkeintaan 14 euroa, jos velan pääoma on enintään 100 euroa, 24 euroa, jos velan pääoma on enemmän kuin sata euroa ja enintään 1 000 euroa ja 50 euroa, jos velan pääoma on yli 1 000 euroa. Toisesta maksuvaatimuksesta saa veloittaa enintään puolet edellä mainituista määristä. Velkojan kanssa samaan konserniin kuuluva perintätoiminnan harjoittaja saa vaatia velalliselta kirjallisesta maksumuistutuksesta enintään 5 euroa.

Saman saatavan perinnästä kuluttajalta saa vaatia perintäkuluina yhteensä 60 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 100 euroa; 120 euroa, jos saatavan pääoma on yli 100 euroa, mutta enintään 1 000 euroa ja 210 euroa, jos saatavan pääoma on yli 1 000 euroa.

Maksuvaatimuksen ohella perintätoimisto voi yrittää ottaa velalliseen yhteyttä puhelimitse. Perintätoiminnassa on noudatettava hyvää perintätapaa.

Lain mukaan kuluttajalla on milloin tahansa oikeus vaatia keskeyttämään saatavan vapaa-

ehtouneen perintä välttääkseen perintäkulujen kertymisen. Tällöin perintätoimistolla on mahdollista jatkaa perintää käräjäoikeudessa.

Perintätoiminnan tarkoituksena on saada velallinen maksamaan velka vapaaehtoisesti. Jos velallinen ei pysty maksamaan velkaa kerralla, voidaan tehdä kirjallinen maksusuunnitelma. Maksusuunnitelman tekemisestä voidaan velalliselta periä enintään 20 euroa, jos velan pääoma on enintään 100 euroa tai maksusuunnitelma käsittää enintään neljä maksuerää, 30 euroa, jos velan pääoma on enemmän kuin sata euroa ja enintään 1 000 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää sekä 50 euroa, jos velan pää-

Perintätoiminnan tarkoituksena on saada velallinen maksamaan velka vapaaehtoisesti.

oma on yli 1 000 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää.

Velallinen voi sopia koko perintäprosessin ajan maksujärjestelyistä. Jotta välttyisi lisäkuiluilta, kannattaa ottaa yhteyttä perintätoimistoon ja sopia maksujärjestelyistä.

SUORAAN ULOSMITATTAVISSA OLEVAT VELAT

Suuri joukko julkisyhteisöjen perimiä velkoja on säädetty suoraan ulosotto-kelpoisiksi. Tämä tarkoittaa sitä, että velkojan ei tarvitse hakea saatavalleen erillistä ulosottoperustetta tuomioistuimesta. Tällaisia saatavia ovat esimerkiksi:

- Kunnan/kuntayhtymien sairaalamaksut sekä terveyskeskusmaksut
- Päivähoitomaksut sekä muut sosiaali- ja terveyshuollon asiakasmaksut
- Pysäköintivirhemaksut ja joukkoliikenteen tarkastusmaksut
- Verot
- Pakolliset liikennevakuutusmaksut

Samoin ilman tuomioistuimen päätöstä ulosmitattavissa ovat rikesakot ja rangaistusmääräysmenettelyssä määrättyt päiväsakot. Suoraan ulosmitattavissa olevien velkojen perintäkulut ovat vapaaehtoisessa perinnässä pienemmät kuin tavallisten velkojen, lisäksi velallinen säästyy oikeudenkäyntikuluilta.

Erilaiset julkisten yhteisöjen perimät velat vanhenevat pääsääntöisesti lopullisesti 5 vuodessa. Määräaika ei voi pidentää katkaisutoimilla. Vanhentumisen määräaika lasketaan sen vuoden päättymisestä, jolloin velka on määrätty tai pantu maksuun. Jos ennen vanhentumista velan perimiseksi on pantattu tai ulosmitattu omaisuutta, on velkojalla velan vanhentumisesta huolimatta oikeus periä saataviaan tällaisesta omaisuudesta.

VELAN OIKEUDELLINEN PERINTÄ

Jos velkaa ei saada perityksi velalliselta vapaaehtoisesti, velka voidaan periä oikeudellisesti. Oikeudellinen perintä käsittää tavallisesti kaksi vaihetta: oikeudenkäynnin ja ulosoton. Tuomiolla velasta tulee ulosottokelpoinen, eli ulosottomies voi ulosmitata velkasumman velallisen omaisuudesta tai tavallisimmin palkasta. Oikeudellisessa perinnässä kulut nousevat erityisesti oikeudenkäynnissä korkeiksi, lisäkuluja tulee vähintään yli 100 euroa ja riitaisessa asiassa kulut saattavat olla tuhansia euroja. Ulosoton kulutkin saattavat olla merkittävät, erityisesti pitkäaikaisessa palkan tai eläkkeen ulosotossa.

Oikeudenkäynti

Tuomioistuini lähettää velalliselle velkojan tekemän haastehakemuksen. Haasteen tiedoksianto tapahtuu ensisijaisesti postitse. Kirje voi saapua joko saantitodistuksella postiin tai suoraan kotiin, jolloin kuoressa oleva vastaanottotodistus on palautettava käräjäoikeuteen. Jos on todennäköistä, ettei tiedoksianto onnistu postitse tai velallinen ei nouda saantitodistuksella lähetettyä haastetta tai palauta vastaanottotodistusta, käräjäoikeuden haastemies toimittaa tiedoksiannon velalliselle. Jos haastemies ei tavoita velallista, voidaan käyttää sijaistiedoksiantoa – tämä tarkoittaa, että haastemiehen välttely ei estä oikeudenkäyntiä.

Useimmat velkomus- ja häätöasiat ovat yksinkertaisia ja riidattomia – kyse on pelkästään siitä, että velallisella ei ole rahaa velan

maksuun. Tällöin käytetään suppeaa haastehakemusta. Jos velallinen on sitä mieltä, että haaste on perusteltu, hän voi joko myöntää kanteen oikeaksi tai jättää kokonaan vastamatta haastehakemukseen.

Jos velallinen myöntää kanteen oikeaksi, oikeus määrää tuomiolla velan maksettavaksi. Jos velallinen ei vastaa haastehakemukseen, oikeus antaa yksipuolisen tuomion, jossa velka määrätään maksettavaksi. Sekä tuomio että yksipuolinen tuomio ovat ulosottokelpoisia.

Vielä haasteen saamisen jälkeen on mahdollista välttää maksuhäiriömerkintä luottotiedoissa, tällöin velka ja oikeudenkäyntikulut tulee kuitenkin maksaa kerralla ennen tuomion antamista. Tuomiosta ja yksipuolisesta tuomiosta tulee maksuhäiriömerkintä

Riidattoman saatavan oikeudenkäyntikulut vaihtelevat 115 ja 246 euron välillä.

Riitaisessa saatavassa oikeudenkäynti on pidempi ja huomattavasti kalliimpi. Jo omat oikeudenkäyntikulut saattavat olla tuhansia euroja. Lisäksi hävitessään juttunsa velallinen joutuu maksamaan velkojan oikeudenkäyntikulut, jotka ovat samaa suuruusluokkaa. Omiin oikeudenkäyntikuluihin voi saada apua esimerkiksi kotivakuutukseen sisältyvästä oikeusturvavakuutuksesta. Pienituloisella on mahdollisuus saada valtiolta oikeusapua.

Ulosotto

Ulosotossa on tavallisesti kysymys velan perinnästä pakolla. Jos velallinen ei noudata vapaaehtoisesti tuomioistuimen antamaa

tuomiota, se pannaan täytäntöön ulosotossa. Ulosotossa käytettäviä perintäkeinoja ovat maksukehotuksen lähettäminen sekä palkan, eläkkeen tai muun toistuvan tulon ja omaisuuden ulosmittaus.

Velkoja voi halutessaan rajoittaa ulosottoimia pyytämällä suppeaa ulosottoa. Suppeassa ulosotossa ulosmittaustoimet rajoittuvat palkan, eläkkeen tai muun sellaisen tulon, saatavan tai omaisuuden ulosmittaukseen, jossa ulosmittauksen kohdetta ei tarvitse muuttaa rahaksi.

Ulosmittauksen kulku

Kun saatava tulee ulosottoon perittäväksi, ulosottomies lähettää velalliselle vireilletuloilmoituksen, jossa on saatavaa koskevat tiedot ja asiaa hoitavan avustavan ulosottomiehen yhteystiedot. Vireilletuloilmoituksessa voi olla myös yhteydenottokehotus ja ennakkoilmoitus tulevasta ulosmittauksesta. Vireilletuloilmoituksen lisäksi velalliselle lähetetään yleensä maksukehotus. Pyrkimyksenä on saada velallinen maksamaan saatava vapaaehtoisesti.

Jos velallinen ei kykene maksamaan velkaa, hänen kannattaa ottaa yhteyttä asiaa hoitavaan avustavaan ulosottomieheen. Jos velallinen ei ota yhteyttä ulosottomieheen sopiakseen vapaaehtoisesta maksusta, täytäntöönpanoratkaisut tehdään ulosottomiehen hankkimien tietojen perusteella.

Saatavan maksamiseksi vapaaehtoisesti ulosottomies voi tehdä velallisen kanssa maksusuunnitelman. Jos velallinen ei

Oikeudellisessa perinnässä kulut nousevat erityisesti oikeudenkäynnissä korkeiksi.

kykene maksamaan saatavia vapaaehtoisesti, joudutaan turvautumaan ulosmittaukseen. Velkaa voidaan ulosmitata suoraan palkasta, eläkkeestä tai elinkeinotulosta taikka myydä ulosmitattua omaisuutta.

Palkan ja muun toistuvan tulon ulosmittaus

Tavallisimmin ulosmittaus tehdään palkasta, eläkkeestä, työttömyyskorvauksesta tai muusta toistuvasta tulosta. Sosiaalivastuut, kuten lapsilisät tai asumistuki, eivät ole ulosottokelpoisia. Toinen tavallinen ulosmittauskohde on veronpalautus.

Velallisen ja hänen perheensä toimeentuloa varten ulosmittaamatta jätetään aina suojaosuus. Suojaosuutta laskettaessa otetaan huomioon velallisen elatuksen varassa oleva avio- ja avopuoliso ja samassa taloudessa asuvat omat ja puolison alaikäiset lapset. Yksin asuvan velallisen suojaosuus on 672,30 euroa kuukaudessa.

Jos palkan tai muun tulon suuruus on enintään kaksi kertaa suojaosuus, ulosmitataan suojaosuuden ylittävältä palkasta kaksi

kolmasosaa. Jos palkka on enemmän kuin kaksi kertaa suojaisuus, ulosmitataan kolmannes koko palkasta. Jos palkka on suurempi kuin neljä kertaa suojaisuus, tehdään asteikkoulosmittaus. Asteikkoulosmittauksessa voidaan ulosmitata tuloista riippuen jopa puolet palkasta.

Ulosotosta on lievennyksiä. Esimerkiksi jos velallinen on ollut työttömänä pitkään, voidaan palkan ulosmittausta lykätä enintään neljällä kuukaudella. Ulosmittauksesta voidaan myöntää myös vapaakuukausia, jos palkan tai muun tulon ulosmittaus on kestänyt yhtäjaksoisesti tai lähes yhtäjaksoisesti vuoden. Jos velallisen tulot ovat enintään kaksi kertaa suojaisuus, ulosotossa on myönnettävä kaksi vapaakuukautta vuodessa.

Ulosoton kulut

Ulosotosta peritään maksua. Taulukkomaksun suuruus vaihtelee 2,50 ja 210 euron välillä riippuen kerralla perittävästä summasta. Jos velallinen on suorittanut kahden vuoden aika-

na taulukkomaksua vähintään 18 kuukauden aikana, taulukkomaksua ei enää peritä.

Ulosmitattujen varojen kohdentaminen

Ulosotossa maksuna saadut varat kohdistetaan ensin velan koroille, vasta sen jälkeen pääomalle ja lopuksi perinnästä ja oikeudenkäynnistä aiheutuneille kuluille (ensin kulujen korot, sitten pääoma). Tämä tarkoittaa sitä, että jos velalle on ehtinyt kertyä jo paljon korkoja, velan pääoma alkaa pienentyä vasta pitkän ajan kuluttua. Jos velasta kertyvät korot ovat suuremmat kuin mitä saadaan ulosmitatuksi, velka ei pienene lainkaan, vaan päinvastoin kasvaa koko ajan.

Varattomuus ulosotossa

Jos velallisella ei ole ulosmittauskelpoista tuloa eikä omaisuutta, ulosottomies toteaa velallisen varattomaksi ja asia palautetaan velkojalle. Velkoja voi lähettää saatavansa uudelleen ulosottoon. Varattomaksi toteamisesta tulee merkintä luottotietoihin.

MAKSUHÄIRIÖMERKINTÄ JA SEN VAIKUTUKSET

Maksuhäiriömerkintä vaikeuttaa elämää monella tavalla. Monet yritykset tarkistavat mahdollisten asiakkaidensa luottotiedot ennen kuin tekevät heidän kanssaan sopimuksia. Esimerkiksi seuraavissa sopimuksissa luottotiedot tarkistetaan:

Pankkilaina

maksuhäiriömerkintä ei sinänsä aina merkitse, että lainaa ei saisi – tilanne riippuu maksuhäiriön vakavuudesta ja talouden kokonaistilanteesta. Vakuudetonta lainaa ei kuitenkaan saa ja esimerkiksi asuntolainaan vaaditaan

normaalia enemmän vakuuksia (esimerkiksi takaajia). Samoin maksuhäiriömerkinnällä voi olla vaikutusta lainan korkoon.

Opintolaina

vaikka opintolainalla onkin valtion takaus, sitä ei välttämättä saa.

Pikavipit, osamaksukauppa

maksuhäiriömerkintä estää pikavippien saamisen ja tavaroiden ostamisen osa- ja erämaksulla.

Etäkauppa (nettikauppa, postimyynti)

tavaraa ei lähetetä ostajalle laskua vastaan, tavarat lähetetään joko postiennakolla tai ennakkomaksua vastaan.

Pankki- ja luottokortit sekä verkkopankkitunnukset

luottokortin saaminen on käytännössä mahdotonta. Jo olemassa olevat pankki- ja luottokortit voidaan vaatia takaisin. Kaikilla on kuitenkin oikeus sellaiseen maksukorttiin, jossa ostosten määrä varataan tililtä reaaliaikaisesti (esim. Visa Electron) ja verkkopankkitunnuksiin.

Asunnon vuokraaminen

maksuhäiriömerkintä vaikeuttaa merkittävästi vuokra-asunnon saamista. Erityisen vaikeaa vuokra-asunnon saaminen on silloin, kun merkinnät koskevat vuokra-asumiseen liittyviä maksuhäiriöitä.

Matkapuhelinliittymä ja internet-yhteys

sopimusten tekeminen edellyttää joko vakuuden tai ennakkomaksun maksamista. Prepaid-liittymissä ei maksuhäiriömerkinnällä ole merkitystä.

Vakuutukset

erityisesti vapaaehtoisten vakuutuksien saaminen voi olla vaikeaa eivätkä kaikki vakuutusyhtiöt myönnä niitä, jos on maksuhäiriömerkintä.

Työnsaanti

Maksuhäiriömerkinnällä voi olla vaikutusta myös työnsaantiin. Työnantajalla on oikeus tarkastaa työnhakijan luottotiedot, jos työntekijä hakee paikkaa, jossa hän joutuu käsittelemään rahaa, tekemään merkittäviä taloudellisia päätöksiä tai työskentelemään yksityiskodeissa.

Oikeus peruspalveluihin

ietty peruspalvelut on tarjottava kaikille kuttajille maksuhäiriömerkinnästä huolimatta. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi peruspankkipalvelut, sähkö ja vesi sekä viestintäpalvelut (puhelinliittymä, internet-yhteys). Näitä palveluita ei kuitenkaan saa, jos tällaisesta palvelusta tullut lasku on maksamatta. Samoin palveluiden saanti voi edellyttää vakuuden tai ennakkomaksun maksamista.

MIKÄ ON LUOTTOTIETO

Luottotietorekisterin tarkoitus on antaa tietoa henkilön taloudellisesta tilanteesta ja kyvystä selvittää sitoumuksistaan. Yksityishenkilöiden luottotietoja rekisteröivät Suomen Asiakastieto Oy sekä Bisnode Finland Oy (Soliditet-henkilöluottotietorekisteri). Pelkästään laskun maksun myöhästyminen ei aiheuta maksuhäiriömerkintää luottotietoihin. Maksuhäiriömerkintä luottotietorekisteriin seuraa monista viranomaisien toimista, esimerkiksi

käräjäoikeuden riidattomasta velkomus- tuomiosta ja yksipuolisesta tuomiosta

- säilytysaika 3 vuotta (lyhenee 2 vuoteen, jos lasku maksetaan eikä luottotiedoissa muita merkintöjä. Pitenee 4 vuoteen, jos säilytysaika tulee uusia maksuhäiriömerkintöjä)

ulosottoviranomaisen toteamasta varattomuudesta

- säilytysaika 3 vuotta (lyhenee 2 vuoteen, jos lasku maksetaan eikä luottotiedoissa muita merkintöjä. Pitenee 4 vuoteen, jos säilytysaika tulee uusia maksuhäiriömerkintöjä)
- suppeassa ulosotossa merkintä poistuu heti, kun lasku on maksettu

pitkäaikaisesta ulosotosta (velalliselta on ulos- mitattu toistuvaistuloa yhteensä vähintään 18 kuukaudelta edeltäneen kahden vuoden aikana)

- merkintä poistuu, kun ulosottomies on velallisen pyynnöstä ilmoittanut ulosoton päättyneen (esimerkiksi velka on maksettu kokonaan)

velkajärjestelystä

- maksuohjelman päättyessä

Luotonantaja voi myös ilmoittaa kuluttajaluottoa (esim. osamaksukauppa tai luottokorttilasku) koskevan maksuhäiriön suoraan luottotietorekisteriin.

Edellytyksenä on, että maksu on viivästynyt enemmän kuin 60 päivää ja maksukehoitus on lähetetty vähintään 21 päivää ennen maksuhäiriön rekisteröintiä ja maksukehoituksessa on mainittu maksuhäiriömerkinnän mahdollisuudesta.

- säilytysaika 2 vuotta

Velkaa koskevat maksuhäiriömerkinnät poistuvat silloin, kun sellainen velka, jonka vanhene-
misaika on 15 tai 20 vuotta on vanhentunut lopullisesti. Velallisen on itse pyydettävä merkinnän poistamista.

- maksuhäiriömerkinnän poistuminen ei koske suoraan ulosottokelpoisia maksuja, jotka vanhenevat yleensä lopullisesti viidessä vuodessa.

Suoraan ulosottokelpoisen maksun laiminlyönnistä seuraa maksuhäiriömerkintä vasta, jos asiakkaalta ei saada velkaa perityksi ulosotossakaan.

Rekisteröidyn pyynnöstä voidaan luottotietoihin merkitä tieto velan maksamisesta sekä velkaantumisen syistä (esim. takaus).

Omien luottotietojen tarkistaminen

Luottotietoyhtiö lähettää velalliselle tiedon ensimmäisestä maksuhäiriömerkinnästä. Lain mukaan omat luottotiedot voi tarkistaa maksutta kerran vuodessa. Tarkastusoikeutta voi käyttää esim. käymällä henkilökohtaisesti Suomen Asiakastiedon kuluttajaneuvonnassa.

Luottotietoja tarkistettaessa pitää henkilöllisyys todistaa. Luottotiedot voi tarkistaa myös lähettämällä vapaamuotoisen hakemuksen kirjeitse tai faksaamalla Suomen Asiakastietoon. Bisnode Finlandilta omat luottotiedot voi tarkistaa vapaaehtoisella hakemuksella joko kirjeitse tai telefaksilla.

VELOISTA SELVIYTYMINEN

Maksuvaikeuksien ja velkaongelmien ratkaisemiseen on erilaisia keinoja. Keinojen soveltuvuus riippuu tilanteen vakavuudesta. Usein tilanne korjautuu nopeilla ja yksinkertaisilla keinoilla, mutta monesti ongelmien ratkaisuun vaaditaan paljon aikaa, työtä, sitkeyttä ja omien kulutustottumusten muuttamista. Mitä nopeammin asiaan puututaan, sitä helpompaa asian ratkaiseminen on. Ensisijaisesti ongelmat pitää pyrkiä ratkaisemaan vapaaehtoisilla järjestelyillä.

Jos maksukyky on heikentynyt pysyvästi ja velat ovat tuloihin nähden kohtuuttoman suuret eikä velkamäärän alentamiseen päästä vapaaehtoisneuvotteluilla, on selvittävä mahdollisuus yksityishenkilön velkajärjestelyyn tuomioistuimen kautta. Sen avulla velat tulevat yleensä kolmessa vuodessa maksetuiksi, kun käytät kaiken maksuvarasi, jonka voit hankkia tänä aikana, velkojen maksuun. Velkaneuvoja avustaa hakemuksen tekemisessä.

Joissakin tapauksissa maksuvaikeuksiin ei löydy minkäänlaista ratkaisua edellä mainituks-

ta tavoista. Tällöin velkaongelman kanssa on tultava toimeen mahdollisimman hyvin, vaikka velat ovat perinnässä ja ulosotossa.

Apua velkojen hoitamiseen saa oman kunnan talous- ja velkaneuvojilta. Lisäksi Takuusäätiöllä on tarjolla puhelinneuvontaa Velkalinjalla (0800 9 8009, arkisin kello 10–14) ja Kysy Rahasta -neuvontachattissa (www.takuusaatio.fi). Yhteyttä voi ottaa myös velkoihin tai velkoja perivään perintätoimistoon taikka jos asia on ulosotossa, asiaa hoitavaan ulosottomieheen.

Sosiaaliedut ovat monesti tärkeitä taloudellisen selviytymisen kannalta. Kannattaa selvittää mahdollisuudet saada sosiaalietuuksia kunnalta tai Kansaneläkelaitokselta. Kannattaa varautua siihen, etteivät tukirahat ole heti tilillä. Moni julkisen palvelun tuki (esimerkiksi asumistuki) tai maksu (esimerkiksi päivähoitomaksu) määräytyy tulojen mukaan, samoin verot. Kannattaa pyytää muuttamaan ne tuloja vastaaviksi.

VAPAAEHTOISET JÄRJESTELYT

Vapaaehtoisissa velkojen järjestelyissä on yleensä kyse seuraavista toimista:

- Kunkin velkojan kanssa tehdään uusi maksusopimus.

- Velat yhdistetään maksamalla ne pois uudella lainalla. Tässä puhutaan usein kertsuoritukselta velkojille.
- Osasta veloista tehdään maksusopimus ja osa yhdistetään uudella lainalla.

Toisinaan velkoja voi antaa osan veloista anteeksi, tavallisesti kyseeseen tulevat viivästyskorot ja perintäkulut. Tämä kuitenkin edellyttää hyvät perustelut ja usein myös talous- ja velkaneuvojan tukea.

Järjestelyt edellyttävät aina, että maksukyky riittää velkojen hoitamiseen nyt ja koko sovitun maksujärjestelyn ajan.

Sovintoneuvotteluissa tulisi pyrkiä kokonaisratkaisuun: yhden velkojan kanssa sopimukseen pääseminen ei auta, jos muut velkojat eivät tule vastaan. Järjestely voi myös epäonnistua, jos esimerkiksi vanha velka ilmaantuu kesken kaiken. Velkojat eivät ole välttämättä valmiita uusiin muutoksiin. Pahimmissa tapauksissa huomataan, että maksukyky ei enää riitä ja velat ajautuvat uudelleen perintään.

Tavallisesti velkoja edellyttää neuvottelun pohjaksi virallisen velkajärjestelyhakemuksen täytettynä sekä keskeisimmät tulo- ja menotositteet.

Maksusopimus

Velkojen ja perintätoimistojen kanssa voi aina neuvotella erilaisista maksujärjestelyistä ja

sovintoratkaisuista. Sovintojärjestelyissä velallisen maksukyky arvioidaan yleensä lakisääteisen velkajärjestelyn periaatteiden mukaan. Ulosottoon menevä osuus tuloista varsinkin pieni- ja keskituloisilla on usein suurempi kuin sovintoratkaisuissa velkojen lyhentämiseen käytettävä määrä. Lisäksi velallinen joutuu maksamaan koko ajan ulosoton kulut, jotka pidettävät velkojen maksamiseen kuluva aikaa.

Jos velat eivät ole kohtuuttoman suuret tuloihin nähden eikä niitä ole kovin useita, voi niistä selviytyä neuvottelemalla velkojen kanssa uusista maksusopimuksista. Kyseeseen voivat tulla esimerkiksi seuraavat keinot:

- kuukausieriä pienennetään ja pidennetään laina-aikaa
- sovitaan lyhennysvapaista jaksoista, joiden aikana voi maksaa pienempiä ja kiireellisimpiä maksuja pois
- alennetaan velan korkoa
- maksetaan ensin velan pääoma ja vasta sitten kertyneet korot

Myös lakisääteiseen velkajärjestelyyn hakeutuvat joutuvat ennen hakemuksen jättämistä selvittämään sovintoratkaisun mahdollisuudet velkojensa kanssa.

Velkojen yhdistäminen

Velkojen yhdistäminen tarkoittaa, että kaikki tai osa veloista maksetaan uudella lainalla, esimerkiksi pankin myöntämällä järjestelylainalla. Uuden edullisen pankkilainan saamiseksi

on tavallisesti oltava vakuuksia, esimerkiksi oma asunto, jossa on vapaata vakuusarvoa tai muuta omaisuutta joka ei ole minkään lainan vakuutena taikka takaajia. Velkojen yhdistämiseen kannattaa ryhtyä mahdollisimman pian sen jälkeen kun huomaa, että tilanteesta ei voi enää selvitä maksusopimuksia tekemällä eikä veloista ole vielä tullut maksuhäiriömerkintää. Parhaiten velkojen yhdistely uudella lainalla onnistuu, jos on

- riittävästi vakuuksia
- samassa rahalaitoksessa kaksi tai useampi laina
- on hyvä, pitkäaikainen pankkisuhde sekä
- tulot ovat vakiintuneet ja maksukyky riittää uuden lainan hoitamiseen.

Velkojen yhdistämisessä on tärkeää, että uusi laina kattaa riittävän osan veloista, mieluiten yhdistetään kaikki velat. Lisäksi lainan kuukausierä on oltava sopivan suuruinen tällä hetkellä ja todennäköisesti myös tulevaisuudessa.

Velkojen yhdistämisessä uudella velalla kannattaa olla huolellinen, ettei vaikeuteta myöhempiä järjestelyitä. Apua kannattaa pyytää talous- ja velkaneuvonnasta. Erytisen huolellinen kannattaa olla, pyydettäessä sukulaisia tai ystäviä takaajaksi tai pantinantajaksi, sillä he ovat vastuussa lainasta ellet itse siitä selviydy. Samoin kannattaa suhtautua suurella varauksella pikalainayhtiöiden tarjoamiin yhdistelylainoihin.

Takuusäätiön takaus

Jos ei ole omaa vakuutta lainalle tai maksuhäiriömerkintä estää lainan saannin, Takuusäätiö voi myöntää takauksen tietyin ehdoin. Tavoitteena on, että asiakas selviytyy jatkossa velanhoidomenoistaan, rahaa jää myös asumiseen ja elämiseen sekä velkaantuminen päättyy. Luottöhäiriömerkintä ei estä lainan tai takauksen saamista. Takuusäätiön palvelu on valtakunnallista ja asiakkaalle maksutonta. Paikalliset talous- ja velkaneuvoajat avustavat velkojen järjestelyn suunnittelemisessa ja takaushakemuksen laatimisessa.

Sosiaalinen luototus

Myös sosiaalista luottoa voidaan myöntää velkakierteen katkaisemiseen. Se on tarkoitettu henkilöille, joilla ei ole pienituloisuutensa ja vähävaramuutensa vuoksi muulla tavoin mahdollisuutta saada kohtuuhintaista luottoa ja jolla on kyky suoriutua luoton takaisinmaksusta. Ennen sosiaalisen luoton myöntämistä tulee selvittää henkilön oikeus saada toimeentulotukea, koska ihmisen oikeutta siihen ei voida syrjäyttää sosiaalisella luotolla. Tällä hetkellä vain osa kunnista myöntää sosiaalista luottoa. Oman asuinkunnan tilanteen voi selvittää kunnan sosiaali- tai talous- ja velkaneuvonta-toimistosta.

VELKAJÄRJESTELY

Jos velkatilannetta ei pystytä järjestelmään vapaaehtoisin keinoin, kannattaa selvittää mahdollisuus tuomioistuimen vahvistaman yksityishenkilön velkajärjestelyn saamiseen.

Velkajärjestelyä haetaan jättämällä velallisen kotipaikan käräjäoikeuteen velkajärjestelyhake-
mus sekä vaaditut liitteet. Ennen velkajärjestelyhakemuksen jättämistä on selvitettävä mahdollisuus sovintoratkaisuun velkojen kanssa. Talous- ja velkaneuvojat auttavat tarvittaessa näissä sovintoneuvotteluissa ja velkojalle tehtävän sovintoehdotuksen miettimisessä. Kunnallinen neuvonta on maksutonta.

Velkajärjestelyn edellytykset

- Ennen velkajärjestelyn aloittamista käräjäoikeus tutkii, täyttääkö velallinen velkajärjestelyn saamisen edellytykset. Velkajärjestelyn edellytyksenä on, että:
 - Velallinen on maksukyvytön eli velallinen ei kykene maksamaan velkojaan eikä siihen ole odotettavissa korjausta
 - Jos veloista on mahdollista selvittää kohtuullisessa ajassa myymällä muuta kuin perusturvaan kuuluvaa omaisuutta, vähentämällä menoja tai lisäämällä tuloja, ei velkajärjestelyä voida myöntää. Velkajärjestely ei tule kysymykseen, jos esimerkiksi palkan ulosmittauksella kertyy veloille kohtuullisessa ajassa riittävä suoritus.
 - Jos maksukyvyttömyys on tilapäistä (esimerkiksi opiskelun, äitiysloman tai väliaikaiseksi arvioidun työttömyyden vuoksi), velkajärjestelyä ei voida myöntää. Jos työttömyys on kestänyt niin pitkään, että tilannetta ei voida pitää enää tilapäisenä, velkajärjestely voidaan kuitenkin myöntää.
- Maksukyvyn heikentymisen taustalla on seikka, jota velallinen ei ole itse aiheuttanut (esimerkiksi sairaus tai työttömyys) tai
- Velkojen määrä on maksukyvyn nähden kohtuuttoman suuri sekä
- Velallinen on ensin pyrkinyt sovintoon velkojen kanssa.

Velkajärjestelylle voi myös olla esteitä. Jos velkajärjestelylle on este, velkajärjestelyä ei voida myöntää ilman painavia syitä. Suuri

osa velkajärjestelyn esteistä liittyy velallisen epärehelliseen toimintaan joko velkaantumisen aikana tai velkoja hoidettaessa. Samoin aikaisempi velkajärjestely on este uudelle velkajärjestelylle.

Maksuohjelma

Velkajärjestelyssä velalliselle vahvistetaan uusi maksuohjelma kaikkien velkojen hoitamiseksi. Maksuohjelmassa velalliselle määritellään hänen maksukykyyään vastaavan maksuerä ja maksuaika. Velallisen on käytettävä velan maksuun kaikki maksuvaransa eli kohtuullisten menojen ylittävä osa tuloista. Kohtuullisia menoja ovat:

- asumiskustannukset
- velkajärjestelynormien mukaiset elinkustannukset
- yksin asuvan henkilön elinkustannukset vuonna 2017 ovat 532 euroa
- mahdolliset elatusapumaksut
- muut erikseen huomioitavat menot kuten tavanomaista suuremmat terveydenhoitomaksut ja paikallisliikenteen maksun ylittävät työmatkakulut ja päivähoitomaksut.

Velkajärjestelyn kesto on tavallisesti kolme vuotta. Jos velallinen saa maksuohjelman, jonka mukaan hänen ei tarvitse maksaa lainkaan velkaa, maksuohjelman kesto on viisi vuotta. Jos velallinen säilyttää maksuohjelmassa omistusasuntonsa, velkajärjestelyn kesto voi pidentyä kymmeneen vuoteen. Jos velallisen tulot nousevat velkajärjestelyn aikana enemmän

Maksuohjelmassa velalliselle määritellään hänen maksukykyyään vastaavan maksuerä ja maksuaika.

kuin 892 euroa vuodessa, hänen on käytettävä puolet 892 euroa ylittävästä tulojen noususta. Velallisen on käytettävä velkojen maksuun myös saamastaan perinnöstä 1 000 euroa ylittävä osa. Kun maksuohjelman mukainen maksuvelvollisuus on täytetty, mukaan lukien tulojen noususta tain perinnöstä johtunut lisäsuoritusvelvollisuus, velallinen vapautuu jäljellä olevasta velkamäärästä.

Velkojen takaajat eivät vapaudu vastuustaan. Mikäli he ovat maksukyvyttömiä ja oikeutettuja yksityishenkilön velkajärjestelyyn, heidän on haettava sitä erikseen.

Kaikissa käsittelyn vaiheissa ja maksuohjelman aikana velallinen voi saada apua ja neuvoja kunnallisilta talous- ja velkaneuvojilta.

TESTAA TALOUTESI TILANNE!

Vastaa alla oleviin kysymyksiin käyttäen asteikossa mainittuja arvoja. Kirjoita vastauksesi kysymyksen viereen ja lopuksi laske yhteen pistemääräsi. Vastaa kaikkiin kysymyksiin. Tulokset löydät seuraavalta sivulta.

ei koskaan =0 joskus =1 aina/usein =2

1. Hintojen vertailu on minusta turhaa. _____
2. Shoppailen luottokorteilla tai muulla luotolla. _____
3. Raha tuntuu katoavan sitä mukaa kuin sitä tulee. _____
4. Teen heräteostoksia. _____
5. Tilini on usein ”miinuksella”. _____
6. Minulla on vaikeuksia maksaa laskut eräpäivään mennessä. _____
7. Hankin kalliin sohvan, uuden auton ja merkkivaatteita, vaikka ne täytyisi hankkia lainarahalla. _____
8. Olen ottanut korkeakorkoista kulutusluottoa paikatakseni talouttani. _____
9. Olen ottanut uutta lainaa maksaakseni vanhan. _____
10. Otan lainan sieltä mistä sen helpoimmin saan. _____
11. Minulla on vaihtelevat tulot. _____
12. Tuloni eivät riitä kattamaan pakollisia menoja. _____
13. Elämäntilanteen muutos (avioero, muutto omaan asuntoon, työttömyys, sairaus tms.) on aiheuttanut minulle talousongelmia. _____
14. Olen epävarma työpaikastani. _____
15. Minulla on tai on ollut maksuhäiriömerkintä. _____

Laske yhteen pistemääräsi ja etsi tulostasi vastaava pistemäärä alla olevista vaihtoehdoista.

VASTAUKSET

(min. 0 pistettä - max. 30 pistettä)

0–9

Voit olla huoletta. Nykyinen elämäntilanteesi näyttää talousasioiden osalta tasapainoiselta eikä äkillistä riskiä velkaantua ole. Muista kuitenkin varautua riskeihin ja tehdä harkittuja taloudellisia päätöksiä. Laskelma tuloista ja menoista auttaa arvioimaan tilannettasi entistä paremmin. Tutustu penno.fi -sivustoon tai kurkkaa vinkkejä taloudenhallintaan Marttojen, Takuusäätiön tai Kuluttajaliiton sivuilta.

10–19

Oman talouden hallinnassa on parantamisen varaa. Tutustu internetistä löytyvään tietoon ja mieti, millä toimilla voisit parantaa tilannettasi. Jos laskut tuntuvat kasaantuvan, muista ottaa ajoissa yhteyttä velkojiin ja neuvotella uudesta maksuaikataulusta. Halutessasi voit soittaa Takuu-Säätiön maksuttomaan Velkalinjaan tai ottaa yhteyttä kunnalliseen talous- ja velkaneuvontayksikköön. Tutustu mm. kkv.fi, takuusaatio.fi, maksumyohassa.fi, kuluttajaliitto.fi (Velkaopas).

20–30

Taloudenhallinnassasi on suuria ja ehkä ylivoimaiselta tuntuvia haasteita. Olet kenties jo velkaantunut tai vaarassa velkaantua, jos muutoksia oman talouden tilanteeseen ei tule. Varaa hyvissä ajoin aika kunnalliseen, maksuttomaan talous- ja velkaneuvontaan, jossa velkaneuvoja auttaa selvittämään tilannettasi. Voit myös ottaa yhteyttä Takuu-Säätiön maksuttomaan Velkalinjaan (0800 9 8009, arkisin klo 10-14), jossa voit keskustella halutessasi nimettömänä taloudellisista ongelmista. Talous- ja velkaneuvontayksikön yhteystiedot saat oman kuntasi puhelinvaihteesta tai Kilpailu- ja kuluttajaviraston internetsivuilta www.kkv.fi

Milloin lasku menee perintään? Mitä voi seurata maksuhäiriömerkinnästä? Kuinka paljon voidaan ulosmitata?

VELKAOPAS

Neuvoja ja apua raha-asioiden hoitoon

Velkaopas luotaa läpi oikeudellisia talousaiheita, kuten velkojen maksamista ja maksamatta jättämisen seurauksia. Oppaassa käsitellään velanoton ehtoja, velkatyyppejä ja ongelmatilanteita, kuten perintää, ulosottoa, maksuhäiriömerkintää ja velkajärjestelyä. Käytännönläheinen opas kertoo yleistajuisesti esim. miten maksuhäiriömerkintä voi vaikuttaa elämään tai mitä vaaditaan päästäkseen velkajärjestelyyn. Opas tarjoaa neuvoja velka-asioiden hoitoon ja veloista selviytymiseen.

Velkaopas on lukupaketti kaikille, jotka haluavat parantaa omaa taloudenhallintaansa, ennaltaehkäistä mahdollisia ongelmia tai ovat jo velkaantuneet. Opas soveltuu hyvin myös materiaaliksi velkaantumisasioiden parissa työskentelevien asiantuntijoiden käyttöön.

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry

Paciuksenkatu 19, 00270 Helsinki | Puh. (09) 4542 210
info@kuluttajaliitto.fi | www.kuluttajaliitto.fi

Kuluttajaliitto